

ZEMPLÉNI LAPOK.

Szerkesztői és kiadóhivatal

Főút 9. szám

hova minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint az előfizetési s hirdeményi pénzek is küldendők.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Társadalmi hetilap,
főtekintettel Zemplénmegye érdekeire.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.
Néptanítóknak és körjegyzőknek egész évre . . . . . 4 frt — kr.

A hirdetési díjak, a hirdetési rovat élén látható díjszabályzat szerint számítatnak.

Felelős szerkesztők s kiadótulajdonos társak:

BORÚTH ELEMÉR

HORNYAY KÁLMÁN.

Ki a hibás?

Sok bogara van ennek a mi nevelésügyi eljárásunknak is, melyen csak a jó Isten segíthet, de mi nem.

Beteg az ember, az orvos elmegy hozzá, megadja neki a tanácsot, az utmutatást, hogy miként éljen és a beteg fogadja derűre-borura, hogy pontosan végrehajtja a parancsot, de csak addig, míg az orvos eltávozik és azután ismét a kuruzslók karjaiba veti magát, nem bizva az orvos képességében, buzgalomban és felebaráti szeretetében.

Ilyen beteg gyermek ami tanügyünk, de izraelita polgártársaink csak kontár orvosokkal az u. n. talmud magyarázó kuruzslókkal kinezak inkább, sem mint tisztességes egyének, becsületes munkások által igyekezni a tudatlanság beteges posványából erélyesen kiragadni.

Az államnak a népnevelésnél hivatalos orvosa a tanfelügyelő. Megyénk tanfelügyelője tudomásom szerint már több ízben megvizsgálta a szellemnek e butító bünbarlangjait Sárospatakon is és mint törvényelleneseket, azokat, egy erélyes városi tanácsos jelenlétében betiltotta.

Jakobnak tisztelt utódai azonban mindinkább inkább kerülgették egy alázatos instanciával a tanfelügyelőt s erőnek erejével kiakarták erőszakolni részökre a tanítás tovább való engedését, mivel a vallási iskolákat a törvény nem minősíti a zugiskolák közé.

Egy vén görcsös népnevelő, a kinek mohos zöldbe csavarodó szakállán az idő vagy 70 évnek tavaszát tündökölteti, valóban mosolyra indítá esdő kérelmével az engesztelhetetlen tanfelügyelő könyört nem ismerő fagyos szívé. És e magyarul kukkani sem tudó vén ember talmud tudománya, műveli magyarország zsidói egyrésznének szellemét. Fájdalmas sohaj száll tova ajkainkról, — ha meggondoljuk, hogy az anyagi tekintetben napról-napra gyarapodó sémi népek egy kasztja, nem áldoz hazájának népnevelésére semmit, megelégedvén azzal, ha gyermeke a szent történetek mithosi korából el recitálja az ezer és ezer sorokra menő talmud örök igaz szavait. Sárospatakon, hol annyi intézet működik áldásthozó tevékenységével a népnevelés terén,

ezen a Sárospatakon van ma is — biztos tudomásom szerint — három talmudnak nevezett, de tényleg a legeklatásabb jellegű zugiskola. Itt történt a tanfelügyelő erélyes intézkedése és ugyanazon intézkedés itt nem tartatik meg, sőt merem mondani, hogy soha sem fog megtartatni.

Van itt nálunk egy derék humánus zsidó tanító, aki bármely népiskolának lendületet tudna adni szorgalmával és ismereteivel. És ez az ember csak úgy tengődik itten 20—30 tanítványával akkor, midőn a talmud iskolák százával bocsátják ki az apró rajokat, az egészségi tekintetben is alacsony szűk és büzhödt levegőjű szobának szatirizált helyiségekből.

Alig van Patakon 10 család a haladó elveket való izraeliták között, akik gyermekeiket még ha azok a rendes iskolába járnak is, meg ne sa nyargassák a talmud lélekölő tanaival. Mert ha az izraelita ifju 15 éves korától kezd a talmud törvényeit tanulgatni, az ellen senkinek nem lehet kifogása; mert apjának és őseinek vallási tanait, ha megtanulja, jót cselekszik (legalább addig, mig tanul;) de mikor az országos törvény kötelező betűit figyelmen kívül hagyja, fumigálja, sőt éppen merőlegesen ellenkezőt cselekszik, akkor már megérdemli a ká-hoztató megrovás vádjait.

A kis zsidó gyermek reggel 5 órakor felkél és mint a méh a kőpübe, gyűl még hajnal előtt a talmud iskolába. Itt tanul reggeli fél 8-ig, akkor haza megy az irás szavainak nem nagyon telítő hatásától elgyöngülve, reggelizni. 8 órakor megy (aki megy) a rendes iskolába és itt tanul (persze eredménytelenül.) 11 óráig; ekkor haza megy, eszik és ismét megy a talmudba, ott van délután fél 2-ig; 2 órakor megy a rendes iskolába itt van 4-ig, 5 órakor pedig huzódik a talmudba és itt van este 8 sőt 9 óráig. És hogy ez így van, azt teljesen hiteles egyéntől tudom; de még ha nem tudnám is, elég alkalmam van esténként az éhség gyötrelmeinek hatása alatt haza szaladgáló izraelita kisdedek szánalomra méltó helyzetét látnom, tapasztalnom.

És ha most statisztikailag állítjuk egybe a tanulás idejét, kijön: hogy a nap 24 órájából a kis zsidó fiu 5 órát tölt átlag a rendes iskolában és 10 mond tíz órát a talmud iskolában, tehát na-

gonta 15 órán keresztül foglalkozik szellemi dolgokkal.

Ebből azután természetesen következik az: hogy az előírt népiskolai tananyagot otthon fel nem dolgozhatja és így ha iskolába jár is, semmi czélt el nem ér.

Azonban bátor vagyok megjegyezni, hogy igen kevés kamatja jár az izraelita gyermekeknek a rendes iskolába és még kevesebb azok száma, kik a rendes iskola mellett a talmudba ne járnának; azon de viszont óriási gyermekeknek száma, akik csak talmudi athmos-sphárával töltik meg gyenge vágányu kifejldetlen agyaikat.

S vajjon mit érdemel az olyan gyermek apja, aki még hazája nyelvének ismeretét is feláldozza azért, hogy gyermekeinek feje a talmud igazságaival megtömve legyen.

Ki a hibás tehát, ha a törvény által elérendő eredmény o fokon áll. A tanfelügyelő nem, mert betiltotta az iskolát s ha be nem szüntették, ököltre senkivel nem mehet.

A megyei bizottság? Az pláne a november havi közigazgatási bizottsági gyűlésben határozatilag betiltotta a sárospataki zugiskolákat, megbízáva a kerületi szolgabíró az erélyes intézkedések megtételére. Reméljük is, hogy kerületünk derék szolgabírója nyomatékka fogja végrehajtani e határozatot és vállalva a városi hatósággal, beszünteti a népnevelésnek e határozott kárára titkosan tengődő fattyu kinövéseket.

És így láthatjuk, hogy a hiba egyedül az apákban keresendő, akik feláldozzák önző érdekeik előmozdításának ürügye alatt, gyermekeik műveltségének lehetőségét és a törvény szent-ségét.

Caeterum censeo „Világosság jöjjön el a te országod!”

Kovács Zoltán.

Mikép helyezkedjenek el a gyermekek irás-közben?

Sokszor halljuk a szülőket panaszkodni, hogy gyermekeik, ha irnak, helytelen s általuk is károsnak tartott testtartásban helyezkednek el az íróasztal mellett; hogy gyermekeik háta ez által

ágyuzás; félóra mulva már Páma és Gátáfalva égték s az ágyuhang mindig tovább tovább kelet felé húzódott, mely körülményből a mi seregeink hátravonulását gyanítam, — majd dandárunk parancsnoka: Görgey Cornél, négy hatfős ággyával s egy osztály Württemberg huszárral a vártól Gátáfalva felé vivő országúton az ellenség eleibe kiment, demonstrálni s néhány ágyu lövéssel fogadta őket, a gyalogsággal a város keleti vagy Oroszvár felőli oldalán foglaltatott állást.

Parendorf s Gátáfalva irányában szakadatlantul folyt az erős ágyuzás s jól láttuk az emlitett égő falvak felgomolygó füstjeit.

Tizenegy óra körül délelőtt Görgey Arthur fővezér a közel Pozsonyból minden kíséret nélkül hozzánk kilovagolt s tölem dandárnokunknak hollétét kérdezvén, őt a gátáfalvi országúton az ággyuknál fölkereste s véle néhány szót váltván, Pozsonyba visszatért.

Egy órakor délután, Dandárnokunk az ággyukkal a gátáfalvi ut melletti állását elhagyván, huszáraival együtt szinte mellettünk foglalt állást s kis idő vártatva Oroszváron keresztül, Rajka felé megkezdtek a visszavonulást, s bár ezen mozdulatunkat a Bergh feletti magas állásból jól látta mindig az ellenség, még is, mig mi szemmel beláthattuk — reggel elfoglalt állásból ki nem mozdult; sőt mint már itt Győrben hallottam, — Köpcsénybe csak délutáni három órakor vonult be; mi estére Rajkára értünk.

Pozsony s a mellette nagy munkával készített sánczok, egy nappal mi utánunk, szinte ütközet nélkül adattak fel.

Az ott álló Duna balparti seregnek Bárczy

TÁRCZA,

Levelek 1648-ból.

(Folytatás.)

Győr, decz. 21. 1848.

Két hete, hogy neked nem irtam s lásd levelem kelte helyéről, hogy azóta a feldunai tábornál nagyobb változások történtek.

Decz. 14-ig Köpcsényben, szokott tábori foglalkozások közt folytak el napjaink. — Ezen nap estéjén azonban Görgey fővezér pozsonyi hadi szállásáról egy napi parancsában, az egész Duna jobb parti seregeknek azon rendeletét küldte meg, hogy 15-én reggel, 5 órakor, csendben, dobszó nélkül, a határszélről egy állomással hátrább vonuljanak.

Uj őrnagyunk, Clementis Gábor, kit saját kérésünkre tábori századosból nevezett ki Görgey őrnagyunkká, tudatá velünk ezen főhadiszállási parancsot s mi egész éjjel, felvirasztva, készültünk s a zászlóalj rendbe szedésével foglalkoztunk. — Mert a velünk itt volt, gömöri zászlóaljnak fele, csak úgy, mint a borsodiak, tíz heti szolgálatra kötelezvének magukat, fegyverüket a fővezér elszedetvének, de más szigorú eljárása sem használván semmit: a tábori élettől bucsut vettek. — Még itt maradt három századjok, melyekben csak egyetlen egy nemes urfi sincs, kinek még

félévi szolgálat ideje van hátra, hogy árván ne maradjon, zászlónk alá csatolta magát — s mi a négy század zempléniéből, hogy a zászlóalj teljes alkatu legyen, ujra három századot alkotánk — s így most kiegészítve, hat századból áll a zemplén-gömöri nevet kapott, önkéntes zászlóalj.

A szükséges tiszteket elosztottuk a századokhoz, a legénységet is beosztottuk, szóval a két megyei legénység összeszerkesztése reggelig tartott.

Reggel virradta előtt készen álltunk az indulásra, nemcsak a Köpcsényben állomásozó dandár, hanem az egész osztrák határszélen álló Duna jobb parti sereg is, midőn 4 órakor, egy lovas vágató huszár által azon ellenparancsát vettük a fővezérnek, hogy az egész tábor továbbra is előbbeni helyzetében s állomásában maradjon.

E parancs vétel után az álmatlan éj által eltörődve, gondtalanul hevertünk le ággyainkra, midőn hat óra körül reggel riadót vernek a dobok riadót harsognak a lovasság trombitái s a századok ösmert, kijelölt helyökre a várkastély körüli térségre felállanak.

Magam felmentem a várdomb sánczaira s onnét láttam, hogy a közel Bergh faluból, mint gazdag hangya fészekből, úgy ömlik ki az ellenség horváth gyalogsága. — Mind a köztünk fekvő széles lapos térségen, mind a falu háta megetti lejtős dombok oldalán, tömegekbe alakulva, állást vesz. — Táborunk balszárnya felé a zöldvetéssel fedett Prenkircheni dombokon zárt sorokban halad előre a feles számú német lovasság.

Csakhamar egész vonalunkon Páma, Gátáfalva egész Parendorf megkezdődött az erős

meggömbült stb. s ugyanekkor vádolják a tanítót, ki tanítványait sohasem oktatta, szoktatta arra, hogy miképen üljenek írásközben. E szemrehányás azonban nem látszik eléggé indokoltnak. Figyelmünkön kívül hagyják ugyanis, hogy igen sok iskolában, ugy falun, mint még városban is, a régi czélszerűtlen iskolapadok vannak használatban, melyek részint alakuk, részint az által, hogy háttal nem bírnak, lehetetlennek teszik, hogy az író gyermek bennök czélszerűen helyezkedjék el.

Ily körülmények közt pedig a tanítónak soha sem sikerülhet a legnagyobb felügyelet gyakorlása mellett is e tekintetben figyelemreméltó eredményt elérnie. A szülőknél tekintetbe kell venniük továbbá azon igazságot is, hogy lehetetlen a gyermeknevelés terén mindent az iskolától várni s hogy igen sok az, mit a gyermeknek otthon a szülői háznál kell elsajátítani, mert a nevelés aztán csak úgy lehet egész és kifogástalan, ha a két helyen nyert oktatás karöltve halad s egymást kiegészíti.

E pár sor előrebocsátása után helyén találok közölni itt alább azon szabályokat, melyeket egy tekintélyes orvosiegyület — a lipcei — figyelmébe ajánl a szülőknél és tanítóknál azon elhelyezkedésre nézve, melyet a gyermekeknek írásközben kell követniük, azért, hogy a fenntré érintett panasz s vád kevesbedjék s aztán egyszer végképen megszűnjék. E szabályok körülbelül így hangzanak:

1. A szék, vagy pad azon részétől, mely ülésre szolgál, oly magas legyen annak írásra stb. rendeltetett lapja, hogy az író gyermeknek teste írásnál a gyomorszáj megfelelő részeig legyen fódve.

2. A szék, vagy pad ne álljon távol az asztaltól, úgyhogy felülről tekintve, a kettő közti hézag alig legyen feltűnő.

3. Az író karjának $\frac{3}{4}$ része nyugodjék az asztalon, az írka pedig maradjon szabadon.

4. A papír és tábla, melyekre írnak egy kissé ferdén és balra helyeztessék el.

5. A test felső része egyenesen tartandó, a fej azonban az írólap felé egy kissé lehajtható. Ezen helyzet megtartására szolgál, ha az író, hátának alsó részével legalább támaszkodhatik.

6. Ha az író lábait a földet nem érintik, ez esetben lábszékeket kell azok alá helyezni, a lábszékek ne legyenek oly magasak, hogy az író cizombi része a széktől emelkedés által távolodjék.

Ezen szabályokat minden háznál egy kis utánnézés által meglehet tartatni, legkönnyebben, ha alkalmas tanodai székekkel bírnak. A tanító az iskolában csak akkor működhet e tekintetben is eredményesen, ha czélszerű tanodai padok által rendelkezésére.

Baczoni Mátyas.

Értesítés *)

A t. biztosító közönséghez a lakházak és gazdasági épületek hat évről szóló biztosításáról, az ingyen év előzetes élvezetével.

A t. biztosító közönség és főleg t. feleink, a kiknek rokonszenve és bizodalma emelte társaságunkat, több egyéb tényező hozzájárulásával, jelen állására, nem fogják tőlünk megtagadni annak elismerését, hogy társaságunk mindig szilárdan megmaradt azon alapon, melyre fektetve üzletét és hogy elveihöz hű maradt, a nyomában keletkezett versenytársaságoknak az ő eljárásától nagyon eltérő kísérletei közt is.

és Kosztolányi dandárjai, a Csallóközön lefelé Komáromnak, szinte lehúzódtak.

Ha Görgeynek hat hetek óta tartott vonatkunon nem volt szándéka utközetet elfogadni; nem tudom, miért másolta meg első nap kiadott csendes kora reggeli visszavonulási parancsát s ha nem volt terve szerint csatába ereszkedni, — miért vártuk mi be a támadó ellent egész délig? Mely maradásunknak nem volt egyéb haszna, mint egy pár felégetett helység, a Parendorfban állott Princz-Preus és a 14-ik honvéd zászlóaljából egy pár száz fogoly, halott és sebesült.

Rajkára setétbe érve be, fütetlen szobába hálván, kora hajnalban, szinte mint jöttünk, setétben, Győr és Mosony felé elindult seregünk. Délre értünk az Óvár és Mosony közti térségen félig meddig kész sánczok közzé, itt mindenki azt hitte, hogy az ellent bevárva, utközetet fogadunk el.

Azonban vagy két órai pihenés után Görgey fővezér maga az egész lovassággal vagy 5 üteg ágyúval hátra maradván, a gyalogság mind Győr felé vezényeltetett. — Keresd fel a földabroszt, hogy fogalmad lehessen, mennyit gyalogoltunk mi ezen a napon, mert Rajkáról estére vagy is inkább éjjel tizenegy órára ide Győrbe kegyetlen hidegbe megérkeztünk. — Számtalan honvéd maradozott el Ótévényben s Abdán, nem birva már tovább a fásztól hideget és hosszú gyaloglást; csak más nap érték utól itt Győrben bennünket. — Óváron Görgey fővezér a 18-ikba déltáján megérkezett ellenséget erős ágyútűzzel fogadván, rohamban előtörő huszáraival a német lovasságot megszalasztotta, visszavetette. De ez semmi nagy eredményt nem vont maga után, mert Görgey

Ez elveit azon rendkívüli eredmény igazolta és jutalmazta meg, hogy már a jelen 1879-ik év végével társaságunk 3.000.000 forintnyi alaptőkéje készpénzben teljesen ki van egészítve, tartalékalapja pedig 1.000.000 frtra emelkedett és hogy, mire, mint bátran állíthatjuk, a versenytársaságok egyike sem képes, a károk fedezésére szolgáló díjtartalékok, társaságunk, vagyoni állásánál fogva, a jelen év végével oly nagy összegben viheti át a jövő évi számla javára, hogy ennek folytán ezentúl előreláthatólag mindig abból fedeztethetnek a következő éven át előforduló károk.

Ez eredmény elérésére törekedett mindenek felett társaságunk, mert meg volt győződve, hogy a hazai biztosítási ügy érdekének általában és különösen t. felei érdekének az által tesz kiváló szolgálót, ha az üzlet nyeresiményéből oly erős alapokat, tartalékokat alkot, mik minden eshetőségre megnyugtatót, mert kellő biztosítékot, nyujtanak s a mily teljesen befizetett nagy alaptőke- és tartalékokkal csak a legkiválóbb külföldi társaságok bírnak.

Azonban a t. biztosító közönség és különösen t. feleink azt is bizonyíthatják, hogy, míg mi egy részről ily módon igyekeztünk megnyerni, igazolni, viszonzni a bizalmat, addig más részről társaságunk, fejlődésének, erősödésének arányában s üzleti viszonyaihoz képest, szem előtt tartva a biztosító felek s a társaság közt létező érdekközösséget is, mindenkor kész is volt t. feleinknek újabb előnyöket és kedvezményeket nyujtani, mit többek közt az által tanusított, hogy életbiztosítási feleink ez osztály nyeresiményének fele részében, jégoosztálybeli feleink pedig ez osztály nyeresiménye egy ötödében részesíttetnek.

Ez a mi eljárásunk vezér-elve most is; és ennél fogva, midőn oda jutottunk, hogy teljesen befizetett alaptőkével és teljes tartalékokkal folytathatjuk az üzletet, társaságunk örömmel fogadtatja az ily eredmény esetére rég kitűzött szándékát s ezennel a tüzosztályban is újabb kedvezményben kívánja részesíteni biztosító feleit.

Elhatároztuk ugyanis s e felől kívánjuk ezennel a biztosító közönséget értesíteni, hogy a lakházak és a gazdasági épületek biztosítása nálunk ezentúl azon kedvezményben részesíttessék, hogy t. i. ha a háztulajdonos vagy a földbirtokos kötelezi magát az ily épületnek hat egymás után következő éven át való biztosítására, társaságunk a szokásos ingyen évül az első évet adja, úgy, hogy a biztosító fél az ingyen év előzetes élvezése után a második évtől kezdve tartozik csak a díjakat fizetni.

Hisszük, ez intézkedésünk előnye teljes méltánylással fog találni a birtokos közönségnél mindenkor, de főleg a jelen évben s a közel időben, midőn a jelen sanyarú év hatása még érezhető lesz s midőn a gazda körül oly szűk a pénz. Ez intézkedésünk ugyanis még az ily szorult viszonyok közt is lehetségessé, könnyűvé teszi részére a hosszabb időre való biztosítást. És ez előny annál nagyobb, minél tetemesebb az évi díj s annak a jelen vagy a jövő évben való előzetes megfizetése minél nehezebben esnek a jelen év gazdasági viszonyai által sújtott gazdának. De az előzetes ingyen év hasznát érezni fogják azon feleink is, kik hosszabb időre levén már biztosítva, az érvényben levő biztosításuknál ingyen évül az utolsó évet élvezik, mert ezen biztosításuk megújítása által egymást követő két ingyen évet fognak e feleink élvezni, u. m. a mostani biztosítás utolsó (ingyen) évét s a megújításnál a 6 évi biztosítás első s így előzetesen élvezendő ingyen évét.

Midőn ez újabb kedvezményről kívánjuk a t. biztosító közönséget ezennel értesíteni, nem tartózzuk

19-én ide Győrbe az egész lovassággal csakugyan visszavonult, — felégetvén Mosonyban a több ezer mérő zabbal és gabna nemüekkel megrakott álladalmi saját raktárunkat, melynek tüze 19-re virradóra egész éjjel ide Győrbe világított.

Ezt a csatának se nevezhető semmisséget a pesti ujságok, — sőt a mint ma magam itt olvasom, kormányilag kiadott falragaszok, mint valami nagy győzedelmet hirdetik, — ez nem egyéb, mint a Görgey által tulcsigázott elbizakodottsággal tett jelentésének következtetése.

Görgey jelentése így hangzik: „Óvár s Mosony közt huszárajmokkal az ellenség lovasságát megszalasztottam, stb. stb. s majd ezentul is elbánnak a czudarokkal.“ — Mi, kik itt az egészet nagyon jól tudjuk, mosolygunk rá, — s azt mondjuk: kár az ily kicsinységnek oly nagy feneket keríteni — s az első próbatétele után egy vezér bajosan mondhatja azt, „majd elbánik a czudarokkal.“

A győri erődívenyek, sánczok már nagyobbára készen vannak s ha még itt sem fogadunk el csatát, ugy csak fussatok, szaladjatok ti is a Tisza mellől, mert akkor mi meg nem állunk az Erdélyországi havasokig. — Pedig már rebesgetik, hogy ha a napokban beállt erős idő miatt, a győri állásunkat erősítő folyó vizek befagynának s mint-hogy ugy is ezen sánczmunkálatok nem 16—20 ezer embernek, de 100 ezer harcosból álló hadsereg védelmére számítvák, a sereg utközet nélkül adja fel Győrt, Budapest felé fog húzódni. — Minden második éj és nappalunkat a pinyédi erődöszelben eső harmadik és ötödik számú sáncz erődívenyekben fogja eltölteni zászlóaljám. — A rettentő hidegben éjjeleken mindig jobban jobban

kodunk azon meggyőződésünk kifejezésétől, hogy a t. biztosító közönség, a mint ez intézkedésünkben készségünknek, úgy az ingyen év előzetes élvezetének kedvezményében iránta kifejezett bizodalmaunknak jelét fogja felismerni.

Értesítvén még a t. biztosító közönséget a felől, hogy ügynökeink, de magunk is szívesen szolgálunk mindennemű felvilágosítással, tisztelettel maradjunk

az Első magyar általános biztosító társaság.
Harkányi. Lévai.

*) Bátrak vagyunk az olvasó t. közönség figyelmét „az első magyar ált. biztosító társaság“ ez értesítése és mai számunkban közölt hirdetésére felhívni. Valóban egy oly társasághoz, mely már oda jutott, hogy teljesen befizetett alaptőkével s teljes tartalékalappal folytatja az üzletet, mely eddig is oly bőkezűleg áldozott a jótékony oltárán, ahhoz méltó tett az idej sanyaru viszonyok tekintetbe vétele s azon intézkedések, minélfogva lehetővé teszi a gazdáknak és házbirtokosoknak a rendkívüli előnnyel járó s több évre kiható biztosítás eszközését. Szerk.

Különlélek.

Helyi és megyei érdekűek.

Megyénk orvosai, kik a mai kornak az önségelyre intő szövegát igen helyesen felfogva, már négy évvel ezelőtt megalapították kölcsönös segélyegyletük, melynek tőkéje az 1500 frtot már is meghaladja; ezen alaptőke nevelése céljából f. évi december 27-én sorsjátékkal összekapcsolt s tánczcsal végződő hangversenyt rendeznek a megyeház nagytermében, mely azok után, mit a közönség körében hallani lehet igen fényes és sikeres lesz. A meghívók legközelebb szét fognak küldetni.

A roncsoló toroklob S.-a.-Ujhelyben is kezd mutatkozni, különösen az uj-utca és a kis-uj-utczában, hol már néhány haláleset is fordult elő. A hatóság elrendeli ugyan az óv- és gyógyintézkedéseket, de ha a közönség fel nem fogva saját érdekét, nem támogatja a hatóságot s nem engedelmeskedik rendeleteinek, sőt talán ki is játsza azokat, magának tulajdonítsa, ha ezen rendkívül ragályos kór itt is ugy befészkelet magát mint Erdélyben s több alföldi városban, hol az ifju nemzedék legnagyobb részét elpusztította. Különösen felhívjuk itt az iskolák igazgatóit és a tanár urakat, miszerint a gyermekeket e kór veszélyes és ragályos voltára figyelmeztetve, őket torok-beteg gyermekek látogatásától tiltsák el s oly házakból, hol torok-beteg gyermekek vannak, az egészségeseknek sem engedjék meg az iskolába való járást.

+ Szerencsétlenül járt a mult szerdán Kriszt gyártelepi munkás, — munka közben ugyanis vi-gyázatlanokdván, jobb kezének középső ujját egészen elszakította a gép, mig mutató ujját veszélyesen összezúzta.

Érdekes hajtóvadászat tartatott közelébb a szomszéd bányácskai erdőségben, hol egy fiatal kerülő körülbelül ötödfél mázsás vadkant ejtett el kalandos küzdelmek között. Az illető a hajtókat vezényelte, midőn észrevévő a hatalmas állatot s legott reá lőtt. A sebzett vad azonban gyilkosát meglátva ellene tört, mire az vad futásnak eredt s egy rakás fán keresztül bukva, annak tövében meglapult. A vakon rohanó vad öt észre nem véve tovább ment, de a kerülő sem sokáig vesztegelt tétlenül bu-vóhelyén, mert fegyverét megtöltve, ujra üldözéséhez fogott s kerülő utakon csakhamar fölfedező a bős állatot s kettős csövű fegyverét reá sűtő. A vadkan ismét ellene fordult, azonban ő egy vízmosásba me-

fagy befele a Kis-Duna és Rába, már a gyalog embert a jég bátran elbírja, tegnap 200 fejszét kaptam a kormánybiztostól s az 5 sáncz ágyui szabad lövését gátló egres kivágását eszközöltem szabadommal, — a kis Duna jégén bátran jöttünk mentünk ezen műtétel ideje alatt. — Ezek még a legpanaszosabb éjjeleim és nappalaim táborozásunk ideje óta.

Győr, decz. 25. 1848.

Régvárt baráti soraidat ma csakugyan vettem, bár egy részt végtelen örömet nyujtottak, tudatva valami bizonyost felölletek, másrésztől végtelen megzavartak a Gallicziából betört Schlick ellen decz. 10-én Kassánál elvesztett csatáknak részletes hírei. Tehát már Eperjes, Kassa mind ellenség kézen van s mi Győrből aligha ma holnap Budapestre nem húzódnak. Mi marad még azután szabadon a szegény elárult házból?

Mudrány Feri is szegény — hát Kassánál elesett, — kár érte, — gyermek korom ótai legjobb barátomat vesztettem el benne, — hívtam, csaltam magunkkal septemberben önkéntesnek, nem akarta hagyni hosszas időre családját, pedig ha eljött volna, még most is élne. Hiába, ritkán kerülheti ki az ember a storstól reá mért csapásokat; mi kálvinisták, hisszük a praedestinációt.

Ölde meg ott helyettem azon dicső lengeleket is, kikről irod, hogy a kassai csata után majd elfogott ágyúinkat a bárczai korcsmák mellett a rohanó vasas német lovasoktól, lelőve közülök egynehanyat, köztök Concorreggio őrnagyukat, vitézül megmentették.

Nem csodálom a kassai csata szerencsétlen kimenetelét, többnyire löfegyver nélkül annyi családos nemzet ör mit tehetett, Schlick rendes

nekülve fe megint csa zetten ab erre még e

A na oly hideg körül képz tag hólepe nak mond a nyomorú mellől ha nyomorult szorongó és ruha t szébenél tában ny akarjuk l a társada házra jár működik nézve, ho is! Tekint szánalmas manismus bizonyos Hogy pe jöl: ez u

Me lovas kat 1 1/2 kr. ban Tere a kik az ják, vagy naponkén napnokér éven át 2 981/1000 istállóért ember ré

Nyi nóm vég sajtó fáj a legmel Sárospat állam ké

f. hó 20 feléindul váltott je coupéba hederite várakozá inket a vették, későn v machina a vonat a jegyök a panasz bekutya is érkez utasokk ha még deklette

taki r. fgyek hogy a lyezze. tanító 5 élvez. M ből is te épület k

csapata sem mi tatva, n Irj miel sereg s kel, kü

M sánczok s fővezér készüle szai se kívül, n s az it hájók l súlysz maradá lálva.

kül h költsé elkészé ünnepe sáncz karác azon sáncz letem ágyul szára égett

A vá egy elbu

nekülve fegyverét újra megtöltte s kinyomozván, megint csak reá duplázott. A vad öt golyótól sebzetten abban hagyá a támadást s inogni kézdett, erre még egy golyó repült belé s aztán összerogyott.

A naptári telbe még be sem léptünk s már is oly hideg napjaink járnak, hogy egészen karácsony körül képzeljük magunkat. Bérczet, rónaságot vastag hólepel takar be mindenfelé s igazán boldognak mondhatja magát az, ki nem levén kénytelen a nyomorúság gondjaival küzdeni, meleg tűzhely mellől hallgathatja az orkán vonítását, melybe annyi nyomorultnak fájdalmas nyögése vegyül. Valóban szorongó kebellet kell estve gondolnunk ama hajlék-és ruha nélküli szegényekre, kik nappal ajtónk küszöbénél dideregve meg-megjelennek s akiknek vaktában nyújtjuk ki a kegyelem-fillért; mert nem akarjuk látni iszonyuan megcsigázott alakjaikat. És a társadalom szive még sem mozdul meg e házról-házra járó inségben. Még a nemesebb hiúság sem működik már nála; az is elveszté rugó erejét ránézve, hogy tehetetlensége teljes legyen! De ám az is! Tekintsünk bár merre, mindenütt a *laisser-passer* szánalmas elvét látjuk érvényesülni s negélyezett humanismusunk is csak annak van otthon, aki egy bizonyos érdek-csere feltételével kopogtat be hozzát. Hogy pedig ez így van, az bizonyos, de hogy nincs jól: ez még bizonyosabb.

Mennyit kap egy szegény ember egy cs. kir. lovas katonáért? Járul 1 napra 1 emberért 1 1/2 kr., 1 lóért 1 1/2 kr., összesen 3 kr. Ebből azonban Terebesen a katonaság által levonatik azoktól, a kik az alább irt tárgyakat a katonának nem adják, vagy nem adhatják: 1. Gyertyára — télen át — naponként 2 kr., 2. Pokróczért — télen át — naponként 1 1/2 kr., 3. Vasnyoszolyáért — egész éven át — naponként 800/1000 kr., Összes levonás 2 981/1000 kr. Ekként a katoná részére adott lakásért, istállóért, főzésért, faért stb. marad a szegény ember részére naponként 19/1000 krajczár.

Nyilvános köszönet. Mindazoknak, kik kedves nóm végtisztesség tételénél jelen voltak és ezáltal sajnó fájdalmamat a résztvevés irjával könnyítették; a legmelegebb köszönet elismerésemet nyilvánítom, Sárospatak, 1879 nov. 25. Hódinka a Á goston, állam képezdei tanár.

Vasuti kaland. Több sárospataki polgár f. hó 20-ikán az esti vonattal S.-a.-Ujhelyből hazafelé indulván, gazdálkodási szempontból 4-ik osztályra váltott jegyet. A konduktor betette őket egy marhacoupeba s rájuk reteszelve az ajtót, többé rájuk se hederített. A vonat elérte Patakot s némi csekély várakozás után el is hagyta, vivén ujkori Ulysseseinket a maga útján. Midőn már az atyafiak észrevették, hogy mind ennek fele se tréfa, minden későn volt, mert Ó-Liszánál előbb azaz ördögös machina megsem állt. Ott leszálltak s kiderült, hogy a vonatvezető úgy elfelejtkezett rólok, hogy még a jegyöket se furta át. Beirták tragikomikus esetöket a panaszkönyvbe s nyakuk közé vevén az országutat bekutyagoltak Patakra, hova ugy éjféltájba meg is érkezének. Már most az a kérdés, szabad-e az utasokkal ilyen marha tréfát üzni akárki fiának, ha még szászor konduktor is? Mint halljuk, az érdeklelték panaszt emelnek a vasuti igazgatóságnál.

Derék lelkesz. Dessewff Sándor sárospataki r. kath. esperes-plébános főgondját az iskolaügyek képezik. Fáradságtalanul azon igyekszik, hogy a r. kath. népiskolákat a legjobb karba helyezze. Négy tanító-állomást szervezett s egy-egy tanító 500 frt fizetésen felül, kényelmes lakást is élvez. Mult nyáron az esperes ur saját jövedelméből is tetemes áldozatot hozott arra, hogy az iskola-épület kijavíttassék. E mellett nagy gondot fordít

csapataival szemben, — de hiszen a kormány sem mindenható, hogy annyi oldalról megtámadtatva, mindenüve gyakorlott seregeket állíthasson. Irj mielőbb nekem, merre tart a győzelmes német sereg s mi történik az elfoglalt szegény megyékek, különösen Zemplénnel.

Meddig tartjuk még a győri állomást és sánczokat? az azt hiszem a körülményektől függ s fővezérünk titkai közé tartozik. De a mai előkészületek után, minthogy minden féle podgyászai seregeinknek, azon egy pár fehér ruhán kívül, mely táskánkba fér, Buda felé indíttatnak s az itt jég közé fagyott élelemmel terhelt nagy hajók Lukács kormány biztos által mind viz alá süllyesztenek, azt kell hinnem, hogy a mi itt maradásunk napjai igen meg vannak már szám-lálva.

Alsó-Galla, decz. 30. 1848.

A győri állást újra csakugyan ütközet nélkül hagytuk el s füstbe ment annyi temérdek költség, munka és fáradság, mely a sánczok elkészítésére egész öszön fordított. A karácsony ünnepek két első napját és éjjelét még a jeges sánczokban töltöttük el, csak 27. decz. az az karácsony harmadnapján kora reggel kaptuk azon parancsot, hogy a Győrtől távolba eső sánczokból a város felé huzódjunk vissza, rendelem volt, hogy a sánczokból kivonulva az ágyúkkal együtt, az ott maradt néhány száz öl száraz fakészletet gyujtassam fel, — irtóztatón égett, a mint Győr felé huzódva, visszapillanték. A városon végig menve, azt elhagyatottan, mintegy kihálva találtam, a boltok bezárva, a nép elbuva s várva a kérés jövöt, ki tudja, miko

a növevelő intézetre, melybe valláskülönbség nélkül járnak a növendékek.

Sárospatakon minden kilogramm marhahus után 2 krajczár pótlékot szednek évek óta, a végül, hogy a begyült összegben járdák készíttethesenek. Begyült több mint 6000 frt, ezen vettek egy házat. No de legalább van két városháza. Hanem most azt beszélük, hogy a bíró és magistratus (?) minden kilogramm husból 1/2 krajczárt elengedett a mészárosoknak, csak 1 1/2 kr. beszolgáltatását követeli. Ha ez igaz, ugy ez goromba visszaélés a közönség türelmével; kérünk felvilágosítást, mert különben a hir szárnyára bocsátunk egy csomó igen kellemetlen adatot, a városháza spanyolfalai mögül.

Bírójelöltül Sárospatakon ifj. Szabó Zsigmondot emlegetik.

Általános a nézet, miszerint Svájcban a ros szüret következtében a bevétel a jövő szüretig nagy mérveket fog ölteni és miután Franciaországban is ros a termés, ez évben kizárólag Magyarország fogja Svájcot borral ellátni. A jelentékenyebb bor-czégek képviselői jelenleg hazánkban időznek és azon szándékkal utaztak ide, hogy nagy bevásárlásokat eszközöljenek. Az öszi campagne kezdete óta a borszállítás Magyarországból nagy dimenziókat öltött, miáltal a magyar borok általánosabban lesznek ismeve és azok előnye jobban fognak méltányoltatni. A szomszédos Franciaország is nagyobb trausakciókba kezd bocsátkozni Magyarországon és a bizalom, melyben a magyar bor ott részesül növeli a franczi importeuröl bizalmát. — E kedvező alakulások a Hegyaljára még eddig semmi hatással sem voltak s igen különösnek tünik fel előttünk, hogy míg a forgalom Magyarország minden borvidékére kiterjed, itt csupán egynehány lengyel zsidó kóvályog, kik furfangos alkuszaiak segítségével kiszimatolják a szükségét s potom áron szerzik be a bor-készleteket. Hire jár: miszerint a francia és svájci vevők azért is idegenkednek a borvidéktől, mert ugy vannak értesülve: hogy a Hegyalján legtöbbnyire kóser bort szürnek, — mely speczifize orosz-lengyelországi zsidók számára készülvén, szigoru, ritualis ellenörzés alatt áll, ez pedig kizárja a bor kellő gondozását s még megtekintését is nehézkessé teszi.

Tüz ütött ki november 26-án az esteli órákban V. Ardó községben s husz ház és több gazdasági épület esett a lángok martalékaul. Szerencsének mondható, hogy az ezen alkalommal dühöngött erős viharban az egész falu porrá nem égett. Szegény ardaiak! ök még a szomorunál is szomorubb tölnek néznek eléje. Nem válna városunknak szegényére, ha módot találna a szomszédban lakó embertársaink könyveinek felszárítása — s bajaiknak orvoslására.

Hazai események.

A II. iparos-kongressus kérvénye a képviselőház kérvényi bizottságnál. — mint az értesülünk, — kiváló figyelemre talált; itt speciális törvények és intézkedések tételét látja szükségesnek a bizottság; érdemleges indítványok tétele véget a kögazdasági bizottsághoz utasítandó az iparosok figyelmet érdemlő kérvénye. Nem kevésbé fontos a magyar gazdák második országos értekezletének kérvénye és emlékirata. Ez is a kögazdasági bizottsághoz lesz utasítandó, hol a kormány meghallgatásával vélemény adandak a felöl, hogy mily javaslatok beterjesztésére hivatandó fel a miniszterium.

Philoxera állása Kassán. Az állandó „Philoxera-bizottság“ eddigi működéséből kitünik hogy

lát újra Győr városa magyar hadakat? Századommal én valék utolsó, ki rajta átvonultam.

Az ellenség nem jött számításunk szerint neki a sánczoknak, hanem Óvár és Mosony körül átkelve a kis Duna jégén, a szigetben jobb szárnyunk mellett oldalt lehuzódott s az egész tábor hátulról való bekerítéssel fenyegette. S a gönyöi utba eső, magános korcsmától állt a kis Dunán, tüzeink már így is rá tüzeltek az előnyomuló ellenségre s három dandárunk, közte a mienk is, a gönyöi utból, ut nélkül vágott a nevezett korcsmától keresztül, a Bábólnának s Kotsnak vivő mészáros utra.

Estvére, utunkban mindenütt felégetve a jelentékenyebb élelem és takarmány raktarakat; beérkezünk Bábólnára; Gögey fővezér maga is itt tartva főhadiszállását. A mi dandárunk, a mely most áll 2 úteg az az 16 ágyuból, — egy zászlóalj Princz-Preus, egy zászlóalj zemplengömöriekből, fél zászlóalj tirolí vadászokból, egy osztály császár és egy osztály Würtemberg huszárból, Bábólnától délfele eső Rétalap nevű kis faluban szállásoltatott éjjelre, Győrtől Budáig ezen dandár rendeltetvén ki az egész visszavonuló sereget fedező utócsapatul.

Parancsolata volt ezen dandárnak, hogy 28-kán kora reggel indulva meg, Rétalapról Bábólnára vonuljon s ugy onnét az említett mészáros országoton az elvonult fővezért és seregét követte, fedezze.

Folyt. köv.

Dr. Csorba Gyula, Zár Francziska asszony szőlőjében és Mathiász János mintá szőlőiskolájában találtatott Philoxera. Ellenben Brósz Janathán, Benin-gni Sándor, Hammersberg László, Horák Ede, Hlavács Jenő, Koch Lajos, Krintz Albert, Madarász János, Major János, Maléter Vilmos, Mathiász János, Müller János, Pausz Tivadar, Spielman Károly, és Vukovics Mihály, urak szőlői philoxeramenteseknek bizonyultak.

Rablási kísérlet. Az ungvári postahivatal által Nagy-Mihályra menesztett postakocsist Lucska és Nagy-Mihály között kedden 18-án éjjel két polgári ruhába öltözött egyén az országuton megtámadta. Az egyik feltartóztatta a lovakat s a postakocsit megállította, a másik pedig a bakon lévő kocsisa megtámadva, lerántotta az ülésről. A kocsis és a rabló között erős dulakodás fejlődött ki, mire a kocsis kétségbeesétt erővel egy lökéssel pár lépéstr dobta megtámadóját s ez alkalmat felhasználva, fegyverével két lövést tett reá s ezt meg is sebezte. A sebész azonban nem volt olyan mérvű, hogy a rabló további megtámadásra képtelenné tétellett volna s nagyobb baj fejlődik ki, ha a véleilen nem segít: a rablók egy N.-Mihály felöl közeledő berkocsit vevén észre, futásnak eredtek s az ország-utról letérve, a cserjés között eltűntek. Illusztrációja ez a szomorú közbiztonsági állapotnak s tekintettel a mindinkább elharapódzó rablásokra, czélszerű volna a postakocsikhoz legalább a ránk jövő téli hónapokon át állandóan egy fegyveres katonát kísérelül kirendelni. „Ung.“

Szerkesztői üzenetek.

„Sötét az est.“ — „A bün gyermeke“ címü versekben tehetség nyomai látszanak, azonban technikája igen erőtellett. Az ilyen rimék: „látszik, kapudig; előre, levele“ sat. még eszmedusabb verseknél sem engedhetők meg.

M. Pál. Czigánd. Azt a régibb költeményt szivesen felmelegítjük és fel is találjuk csak kérjük mielőbb beküldés. A kérdéses verset seholsem találjuk irataink között s így valószínű, hogy nem is jutott kezünkhöz.

M. L.—o. Köszönjük és adjuk legközelebb.

A magyar éjszak-kelet vonat menetrendje

1876. május 15-től.

A vonatok érkezése S.-a.-Ujhelybe.

Budapestről: 10 ó. 30 p. reg. — 6 ó. 34 p. este.
Kassáról: 9 ó. 30 p. reg. — 5 ó. 27 p. este.
M.-Szigetről: 9 óra reg. — 5 óra 8 percz este.
Przemysléről L.-Mihályiba: 8 óra 40 percz reggel.

A vonat indul S.-a.-Ujhelyből.

Budapestre: 9 ó. 45 p. reg. — 5 ó. 47. p. este.
Kassára: 9 ó. 31 p. reg. — 6 ó. 54 p. este.
M.-Szigetre: 11 ó. 30 p. d. e. — 7 ó. 30 p. este.
L.-Mihályiból Przemyslére: 7 óra 50 percz este.

Üzleti tudósítás.

Hivatalos piaczi árkimutatás.

1879. november 28-én.

			frt.	kr.
Buza	100 klg.	sulyu.	13	—
Gabona	100	„	11	—
Árpa	100	„	7	—
Zab	100	„	7	—
Kukur.	100	„	8	50
Burgonya	100	„	4	—
Borsó	100	„	14	—
Lencse	100	„	10	—
Paszuly	100	„	10	—
Köl. kása	100	„	13	50
Vaj	1 liter.	„	34	80
Szesz	„	„	44	—
Marhahus	1 klg.	„	60	—
Szalona uj	„	„	72	—
Sertés-zsir	„	„	20	—
Széna	méter mázsa	„	3	20
Alom szalma	„	„	—	90

Z á r ó r á k

a sátoraljaujhelyi magyar királyi postahivatalnál.

Sorszám	A postamenet kiindulási és végpontja	Zárórak				Mely időszakban	
		Indulás	Indulás	Indulás	Indulás		
1	S.-a.-Ujhely-kassai vonal . . .	I.	8 30	8 15	9 10	9 31	reggel
2	S.-a.-Ujhely-kassai vonal . . .	II.	5 30	5 15	6 30	7 —	délután
3	S.-a.-Ujhely-przemislovi vonal . . .	—	5 30	5 15	6 30	7 —	délután
4	Szerencs-szigeti vonal	I.	10 15	10 —	11 —	11 30	délután
5	Szerencs-szigeti vonal	II.	5 30	5 15	6 30	7 30	délután
6	Sziget-szerencsi vonal	I.	8 30	8 15	9 15	9 59	reggel
7	Sziget-szerencsi vonal	II.	4 45	4 15	5 30	5 58	délután
8	S.-a.-Ujhely-Czéke	—	9 —	9 —	9 30	—	délután
9	S.-a.-Ujhely-Filkoháza	—	11 30	11 30	12 —	—	délben

Hivatalos s magán árverési hirdetések díja, nemkülönbön olyanoké, melyek kiemelése nem kívántatik, 1—100 szögig 1 1/4 kr. azonfelül 1 kr. Kiemelt, keretelt rendes kereskedelmi s üzleti hirdetések térték szerint számíttatnak és pedig egy □ centiméter 2 kr. Bélyegdíj mindenkor 30 kr.

HIRDETMÉNYEK.

Háromszorinál többszöri hirdetéseknel a díjmérséklés, valamint kívánatra különösen kiemelt hirdetéseknel a díjfölemelés esetről külön egyezkedés tárgyát képezi.

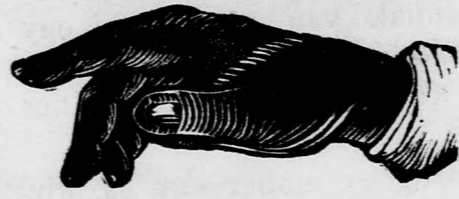
A „Kis hirdető” rovatában kis, legfeljebb 5 sorig terjedő hirdetések díja, kincstári illetéke is bele értve 50 kr.

Az

„Első magyar általános biztosító-társaság”

ingyen

biztosít az első évre

lakházakat és gazdasági épületeket

ugy, hogy a díjfizetés

az ingyen év előzetes élvezete után

csak a második évben veszi kezdetét,

ha az ily épületek nála **hat évi** tartamra biztosíttatnak.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóságnak a jelen számban megjelent „értesítés”-e.

S.-a.-ujhelyi ügynökségek.

1—1

Eljegyzési kártyák.

Báli meghívók.

NÉVJEGYEK

60 krtól 1 frt 20 krig

Gyászjelentések.

Báli meghívó jegyek.

Tanuló levelek

aranyozott kerettel.

A

„ZEMPLÉN”

KÖNYVNYOMDÁJA

ajánlkozik mindennemű

nyomdai munkák

gyors és olcsó kiállítására.

Üzlethelyiség: S.-a.-Ujhely, főnt 9-ik szám.

SZÁMLÁK.

ÁRJEGYZÉKEK.

Körlevelek.

FALRAGASZOK.

Egyleti, társulati

ügyvédi

NYOMTATVÁNYOK.

Szerkesztői és

Főnt

heva minden a lap közlemény, valamint detményi pénz Kéziratok vissz

A t

Két neve mit az egész v egyik a magya a huszár, lehet ségét: — sze bor kimuló félb tatrix, nem a t kis furcsa állat más okok, töb megteremtett halálos döfést. tetlen külföldi mert hiszen ez lanul. Ezt előr Akármí s értéke van, azoknak ritkáb vek ugy hever kovák, vagy n kavats és béka nének annyi m delmek homl meg van határ ként napvilágr tani, nehogy a vel becselenn

A tokaji terem, hanem lett világhírűv ságokkal bíró természetési rem minöt Borsod Zala, Tolna, gyék egyrésze természeti, elvé jebb multját f boráról, mint püspökről, Vi tát nagy itczé igen közel va

Ezen v mondám, legi ködtek közre volt, mely a t Második halá

Itt leír bolnában sz melynek főc nokunk volt Katona alatt még bé örök nélkül faluból egész majálisra me dalmas nász tani ugy set örökről szó ségről nem utánunk is

A nap lehetett; n az egész e utra kiért.

Legelő vadászok, u Princz-Preu ugyan ann bezárta a k Bából fővezér és nultak Igma fedezve kö